ROCZNIKI POLSKIEGO TOWARZYSTWA MATEMATYCZNEGO
Seria II: WIADOMOŚCI MATEMATYCZNE VIII (1965)

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Protokół nr 19
z Walnego Zgromadzenia
Polskiego Towarzystwa Matematycznego
z dnia 20 czerwca 1964 roku w Warszawie

Obrady Walnego Zgromadzenia otworzył i przewodniczył w nich prof. F. Leja w obecności delegatów Oddziałów, członków Prezydium i Komisji Rewizyjnej.

Na wniosek Przewodniczącego przyjęty został następujący porządek obrad:

I. Przyjęcie protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia.
II. Sprawozdanie Zarządu Głównego.
III. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
IV. Dyskusja.
V. Uchwalenie absolutorium Zarządowi za rok 1963.
VI. Uchwalenie preliminarza na rok 1965.
VII. Zmiana statutu PTM.
VIII. Wnioski Zarządu Głównego i agend PTM.
IX. Wolne wnioski.

I. W protokole nr 18 dokonano następującej poprawki: W punkcie VIII, § 4, w składzie Komitetu Redakcyjnego „Prac Matematycznych" dopisano nazwisko prof. W. Wrony. Po dokonaniu tej poprawki protokół przyjęto jednomyślnie.

II. Sprawozdanie Zarządu Głównego z działalności PTM złożył prof. R. Sikorski. Wobec dostarczenia delegatom dokładnego sprawozdania na piśmie przed posiedzeniem — prof. R. Sikorski ograniczył się do naświetlenia najważniejszych przejawów działalności PTM oraz poruszył niektóre ze spraw wymagające dyskusji.

W roku 1963 zmniejszona została dotacja PAN o 42% w porównaniu z okresem poprzednim. Z tego powodu powstały poważne trudności w realizowaniu naszych zamierzeń; zmniejszyła się wymiana naukowa pomiędzy Oddziałami, nieco spadła liczba odczytów i Zarząd Główny zmuszony był do zwolnienia z pracy pracowników administracyjnych w Zarządach Oddziałów, co zmniejszyło sprawność organizacyjną PTM. Przyznanie nagród PTM za rok 1963 przesunięto na rok następny.

W roku bieżącym została wprowadzona przez władze zwierzchnie zasada niepłacenia członkom PTM honorariów za odczyty. Należy dołożyć starań, aby wysiłkiem pracy społecznej członków utrzymać działalność na dotychczasowym poziomie. Szczególnej troski będzie wymagała sprawa wymiany naukowej pomiędzy Oddziałami, oparta na wyjazdach z odczytami do niejednokrotnie odległych miast.

Sprawozdanie finansowe złożył skarbnik, prof. W. Sadowski.

III. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej odczytał prof. Jeśmanowicz.

IV. W dyskusji prof. W. Janowski, przewodniczący Komisji Szkolnictwa średniego zwrócił uwagę na nowe formy naszej współpracy ze szkolnictwem średnim (audycje radiowe i telewizyjne i działalność publicystyczna), omówił współpracę Podkomisji reformy programów z resortem Oświaty. Ponieważ Ministerstwo Oświaty odstąpiło od koncepcji inspirowanej przez PTM utworzenia dwóch typów liceum — humanistycznego i matematyczno-przyrodniczego, potrzebna jest dalsza akcja PTM w celu realizacji tej reformy. Aktualna jest również akcja naszych Oddziałów mająca na celu przygotowanie nauczycieli do realizowania nowych programów. Innym, równie ważnym zadaniem, jest podjęcie propagandy za studiami matematyki, co przyczyni się do zwiększenia kadry nauczycielskiej.

Prof. W. Wrona, przewodniczący Zespołu I Komisji Szkolnictwa Wyższego, złożył sprawozdanie z pracy Zespołu.

Zespół I zajmował się głównie trzema następującymi zagadnieniami: 1. programami nauczania matematyki na politechnikach i wyższych szkołach inżynierskich; 2. metodami nauczania matematyki na politechnikach; 3. ogólną sytuacją matematyki i matematyków na politechnikach.

1. W związku z przewidywaną reformą studiów technicznych Zespół przygotował w roku 1963 projekty programów matematyki, które później stanowiły podstawę do dyskusji na posiedzeniach ministerialnych zespołów programowych. Na zebraniu Zespołu II Komisji Szkolnictwa Wyższego PTM w kwietniu r. 1964 przedyskutowano projekty programów opracowane przez Zespół przedmiotów podstawowych Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego.

2. Trzech członków Zespołu pojechało do Moskwy i Kijowa, aby zapoznać się z metodami laboratoryjnego nauczania matematyki oraz z metodami współpracy katedr matematyki z katedrami fachowymi na politechnikach radzieckich. Zebrane przez delegację materiały zostały przedyskutowane na zebraniu Zespołu. Uznano za celowe wykorzystanie u nas pewnych doświadczeń uczelni radzieckich.

3. Omawiając ogólną sytuację na politechnikach Zespół II doszedł do wniosku, że dla właściwego ustawienia pracy naukowej i dydaktycz-

nej oraz współpracy z dyscyplinami technicznymi katedr matematyki, konieczne byłoby zgrupowanie tych katedr przy jednym wydziale teoretyczno-technicznym lub matematyczno-fizycznym. Wydziały takie mogłyby powstać przy większych politechnikach. Propozycja nie znalazła dotychczas poparcia u części matematyków uniwersyteckich. Sprawa ta wymaga dalszych dyskusji. Zespół przekazał Ministerstwu Szkolnictwa Wyższego pewne swe uwagi dotyczące obsadzenia katedr na politechnikach, sposobu opracowania programów oraz szkolenia w dziedzinie maszyn matematycznych. Ministerstwo ustosunkowało się przychylnie do wysuniętych przez Zespół postulatów.

Sprawy związane z reformą studiów matematycznych na uniwersytetach i w wyższych szkołach pedagogicznych omówił prof. S. Mazur, przewodniczący II zespołu Komisji szkolnictwa wyższego. Zespół przedyskutował podstawowe zagadnienia związane z kształceniem matematyków w szkołach wyższych, opracował odpowiednie szczegółowe projekty w tym zakresie i przekazał je zainteresowanym resortom. Działalność Zespołu II zmierzała głównie do tego, aby przeprowadzona w roku 1961/1962 na Uniwersytecie Warszawskim eksperymentalna reforma studiów matematycznych objęła wszystkie uniwersytety.

Zespół II zaproponował następujące zasady reformy studiów matematycznych na uniwersytetach:

1. Studia na dwóch pierwszych latach odbywają się według jednolitego programu dla wszystkich studentów matematyki.

2. Po dwóch latach studiów następuje podział studentów na sekcje i dalsze studia odbywają się według różnych programów.

3. Na każdym uniwersytecie należy utworzyć co najmniej dwie sekcje: ogólną i teoretyczną.

4. W roku 1963/1964 reforma studiów obejmie we wszystkich uniwersytetach (poza Uniwersytetem Warszawskim, gdzie była wprowadzona wcześniej) pierwsze dwa lata studiów.

5. Na dyplomach magisterskich absolwentów zaznaczy się, na jakich sekcjach odbywali studia.

6. Studia na sekcji ogólnej, o programie przygotowanym do potrzeb nauczycieli matematyki w szkołach średnich, trwają 2 lata, na pozostałych zaś sekcjach — 3 lata.

Zasady te, jak również opracowany przez Zespół II projekt siatek godzin, zostały przez Komisję rzeczoznawców MSW przyjęte (z małymi zmianami) i w ten sposób główne zadanie, jakie postawił sobie zespół w okresie sprawozdawczym, zostało wykonane.

Zespół II nie zajmował się dotąd reformą studiów matematycznych w Wyższych Szkołach Pedagogicznych.

Zespół podejmie akcję propagandową, której celem będzie powiększenie liczby kandydatów na studia matematyczne. Temu celowi m. in. ma służyć wydanie broszury popularyzującej studia matematyczne.

W dyskusji nad działalnością zespołów Komisji szkolnictwa wyższego zabrali głos prof. A. Wakulicz, prof. W. Janowski, prof. S. Hartman, doc. M. Stark, prof. Z. Zahorski, prof. F. Leja, J. Pawelec, dr T. Iwiński, i prof. W. Wrona. Wyrażono opinię, że działalność obu zespołów Komisji Szkolnictwa Wyższego była bardzo pożyteczna i przyspieszyła niezmiernie pilne i niezbędne reformy w systemie kształcenia matematyków. Duże zastrzeżenia wywołało skrócenie czasu studiów do 4 lat na sekcjach ogólnych, kształcących nauczycieli. Skrócenie studiów należy traktować jako pospieszną formę kształcenia nauczycieli matematyki, mające na celu doraźne zaradzenie brakom kadrowym; należy jednak jak najprędzej, nie później niż za 3-4 lata, powrócić do 5-letnich studiów na wszystkich sekcjach studiów matematycznych.

Poruszono również sprawę obsadzania stanowisk na kierunkach studiów matematycznych niematematykami. Zjawisko to należy uznać za wielce niepożądane.

Prof. S. Straszewicz mówił o pracy Komitetu Głównego Olimpiady Matematycznej. W ostatniej olimpiadzie znacznie wzrosła liczba zawodników (do 1548 osób). Nagrodzono jednak tylko 13 osób. Zauważyć się dało braki w zakresie wiadomości z geometrii i logiki. Wprowadzenie elementów logiki do programów szkolnych jest bardzo potrzebne. W dyskusji nad działalnością Komitetu Głównego i Okręgowych Olimpiady Matematycznej zabrali głos mgr J. Pawelec, prof. R. Sikorski, prof. K. Tatarkiewicz, prof. L. Jeśmanowicz, mgr A. Mąkowski, prof. E. Marczewski, prof. S. Hartman i prof. F. Leja. Dyskutowano sprawę uprawnień, jakie daje dyplom olimpiady i zakwalifikowanie się do III stopnia konkursu; wyrażono opinię, że kontakt matematyków ze zwycięzcami nie powinien się kończyć na uroczystości wręczenia dyplomu. W sprawach organizacyjnych poruszono niedogodny podział na rejony i konieczność wprowadzenia pewnych zmian w istniejącym podziale.

O sprawach wydawniczych PTM mówił doc. Z. Semadeni i doc. M. Stark. Pomyślnym przejawem jest duży wpływ materiałów do obu serii „Roczników PTM". Do Prac Matematycznych napływa więcej artykułów w językach kongresowych co należy uznać za objaw pozytywny. Redakcja Wiadomości Matematycznych potrzebuje więcej materiału z zakresu dydaktyki matematyki wyższej.

Dyskusję na temat popularyzacji zagaił prof. L. Jeśmanowicz, przewodniczący Komisji Popularyzacji Matematyki. Pożądana jest reorganizacja Komisji, rozszerzenie jej składu, zwiększenie liczby roboczych posiedzeń oraz stworzenia operatywnego organu działającego przy Zarządzie Głównym. Aktualne zadania w dziedzinie popularyzacji są nastę-

pujące: 1) wymiana doświadczeń i osiągnięć w zakresie popularyzacji matematyki pomiędzy Oddziałami; 2) ożywienie i rozszerzenie na wszystkie Oddziały akcji odczytów popularnych dla szerszej publiczności; 3) nawiązanie ściślejszej współpracy z ośrodkami metodycznymi i klubami nauczycieli matematyki; 4) podjęcie współpracy z Towarzystwem Wiedzy Powszechnej, które dysponuje własnymi środkami komunikacyjnymi i dużymi udogodnieniami organizacyjnymi; 5) lepsze wykorzystanie nowszych środków popularyzacyjnych: radia, telewizji, prasy codziennej i czasopism.

W dyskusji nad działalnością Komisji Popularyzacji zabrali głos: doc. M. Stark, mgr A. Mąkowski, doc. J. Lipiński, prof. R. Sikorski prof. S. Hartman i prof. E. Marczewski. Podniesiono w dyskusji szczególnie duże osiągnięcie Oddziału Toruńskiego oraz dobre rezultaty, jakie przynoszą międzyszkolne koła matematyczne. Zastanawiano się również nad sposobami powiększenia działalności popularyzacyjnej PTM przy zachowaniu zasady niewypłacania honorariów za odczyty.

V. Na wniosek Komisji Rewizyjnej uchwalono absolutorium dla Zarządu Głównego za okres sprawozdawczy 1963.

VI. Preliminarz na rok 1965 zgłoszony przez Zarząd Główny odczytał prof. W. Sadowski. Po stronie wydatków przewidziana jest suma 458.790 zł. Preliminarz ten został przyjęty jednomyślnie. Jednocześnie upoważniono Zarząd Główny do wprowadzenia zmian po ustaleniu przez władze PAN wysokości dotacji dla PTM na rok 1965.

VII. Na skutek zalecenia PAN, Zarząd Główny zgłosił wniosek dotyczący zmiany statutu. Po dyskusji w której zabrali głos: prof. S. Hartman, mgr A. Mąkowski, prof. K. Tatarkiewicz, prof. R. Sikorski, prof. E. Marczewski, dr T. Iwiński, prof. J. Bonder, Walne Zgromadzenie uchwaliło kwalifikowaną większością (§ 23 Statutu) przy 3 wstrzymujących się od głosu poprawkę do statutu PTM w następującym brzmieniu:

Na końcu § 5 rozdziału II podaje się zdanie:

„i) Podstawą działalności PTM jest społeczna praca jego członków. Praca na rzecz Towarzystwa jest obowiązkiem każdego członka. Wszystkie funkcje we władzach PTM pełnione są honorowo".

VIII. Wniosek Zarządu Głównego o nadaniu godności członka honorowego PTM prof. W. Sierpińskiemu w związku z jego 60-leciem nieprzerwanej twórczej działalności naukowej — został uchwalony przez aklamację.

Wiceprezes PTM prof. R. Sikorski zakomunikował, że zwrócił się do Oddziału Wrocławskiego z prośbą o opracowanie regulaminu corocznego konkursu PTM dla studentów na najlepszą pracę z dziedziny probabilistyki i z zastosowań matematyki do nauk przyrodniczych, technicznych i ekonomicznych. Prof. J. Perkal przedstawił szczegółowo wnio-

sek Zarządu Oddziału Wrocławskiego w tej sprawie. Organizatorem tych konkursów z ramienia PTM będzie Oddział Wrocławski. Celem konkursu jest budzenie zainteresowań zastosowaniami matematyki. Nagrody będą ufundowane przez PTM oraz inne stowarzyszenia naukowe i instytucje państwowe. Liczbę i wysokość nagród określi corocznie Zarząd Oddziału Wrocławskiego PTM.

Wniosek Oddziału Wrocławskiego uchwalono jednomyślnie.

IX. Zebrani poparli opinię, wyrażoną przez prof. Wronę, że Komisja Szkolnictwa Wyższego PTM powinna wyrażać swą opinię odnośnie planów wydawniczych podręczników matematyki dla studentów szkół wyższych.

Protokołował: *Dr T. Iwiński*

Przewodniczył: *Prof. dr F. Leja*